

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ
 بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَ مَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ
 فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنْ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرَبُوا مِنْهُ إِلَّا
 قَلِيلًا مِنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا
 لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَ جُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ
 يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهِ كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً
 كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَ اللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ (249) وَ لَمَّا
 بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَ جُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا
 وَ ثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَ انصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ
 (250) فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ قَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَ آتَاهُ
 اللَّهُ الْمُلْكَ وَ الْحِكْمَةَ وَ عَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَ لَوْ لَا
 دَفَعُ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَ

لَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ (251) تِلْكَ آيَاتُ

اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ

(252) تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ

مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَ رَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَ آتَيْنَا

عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَ أَيْدِنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ وَ

لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا

جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَ لَكِنْ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ وَ

مِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلُوا وَ لَكِنَّ اللَّهَ

يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ (253)

When Talut set forth with the armies, he said: "Allah will test you at the stream: if any drinks of its water, he goes not with my army: only those who taste not of it go with me: a mere sip out of the hand is excused." But they all drank of it, except a few. When they crossed the river,- he and the faithful ones with him,- they said: "This day we cannot cope with Goliath and his forces." But those who were convinced that they must meet Allah, said: "How

~~~~~

oft, by Allah's will, hath a small force vanquished a big one? Allah is with those who steadfastly persevere." When they advanced to meet Goliath and his forces, they prayed: "Our Lord! Pour out constancy on us and make our steps firm: help us against those that reject faith." By Allah's will, they routed them; and David slew Goliath; and Allah gave him power and wisdom and taught him whatever (else) He willed. And did not Allah check one set of people by means of another, the earth would indeed be full of mischief: but Allah is full of bounty to all the worlds. These are the signs of Allah: we rehearse them to thee in truth: verily thou art one of the messengers. Those messengers We endowed with gifts, some above others: to some of them Allah spoke; others He raised to degrees (of honour); to Jesus the son of Mary We gave clear (signs), and strengthened him with the holy spirit. If Allah had so willed, succeeding generations would not have fought among each other, after clear (signs) had come to them, but they (chose) to wrangle, some believing and others rejecting. If Allah had so willed, they would not have fought each other; but Allah does what He wills.

پھر جب طالوت لشکر لے کر چلا، تو اس نے کہا: "ایک دریا پر اللہ کی طرف

سے تمہاری آزمائش ہونے والی ہے۔ جو اس کا پانی پیئے گا، وہ میرا ساتھی نہیں

- میرا ساتھی صرف وہ ہے جو اس سے پیاس نہ بجھائے، ہاں ایک آدھ چلو تو

کوئی پی لے۔" مگر ایک گروہ قلیل کے سوا وہ سب اس دریا سے سیراب

ہوئے۔ پھر جب طالوت اور اس کے ساتھی مسلمان دریا پار کر کے آگے

بڑھے تو انہوں نے طالوت سے کہہ دیا آج کہ ہم میں جالوت اور اس کے لشکروں کا مقابلہ کرنے کی طاقت نہیں ہے۔ لیکن جو لوگ یہ سمجھتے تھے کہ انھیں ایک دن اللہ سے ملنا ہے، انہوں نے کہا: "بارہا ایسا ہوا ہے کہ ایک قلیل گروہ اللہ کے اذن سے ایک بڑے گروہ پر غالب آ گیا ہے۔ اللہ صبر کرنے والوں کا ساتھی ہے۔" اور جب وہ جالوت اور اس کے لشکروں کے مقابلہ پر نکلے، تو انہوں نے دعا کی: "اے ہمارے رب، ہم پر صبر کے فیضان کر، ہمارے قدم جمادے اور اس کافر گروہ پر ہمیں فتح نصیب کر۔" آخر کار اللہ کے اذن سے انہوں نے کافروں کو مار بھگایا اور داؤد نے جالوت کو قتل کر دیا اور اللہ نے اسے سلطنت اور حکمت سے نوازا اور جن جن چیزوں کا چاہا، اس کو علم دیا۔ اگر اس طرح اللہ انسانوں کے ایک گروہ کو دوسرے گروہ کے ذریعے سے ہٹاتا نہ رہتا، تو زمین کا نظام بگڑ جاتا، لیکن دنیا کے لوگوں پر اللہ کا بڑا فضل ہے (کہ وہ اس طرح دفع فساد کا انتظام کرتا رہتا ہے)۔ یہ اللہ کی آیات ہیں، جو ہم ٹھیک ٹھیک تم کو سنارہے ہیں، اور اے محمدؐ، تم یقیناً ان

لوگوں میں سے ہو، جو رسول بنا کر بھیجے گئے ہیں۔ یہ رسول (جو ہماری طرف سے انسانوں کی ہدایت پر مامور ہوئے) ہم نے ان کو ایک دوسرے سے بڑھ چڑھ کر مرتبے عطا کئے۔ ان میں کوئی ایسا تھا جس سے خدا خود ہم کلام ہوا کسی کو اس نے دوسری حیثیتوں سے بلند درجے دئے، اور آخر میں عیسیٰ ابن مریم کو روشن نشانیاں عطا کیں اور روح پاک سے اس کی مدد کی۔ اگر اللہ چاہتا، تو ممکن نہ تھا کہ ان رسولوں کے بعد جو لوگ روشن نشانیاں دیکھ چکے تھے، وہ آپس میں لڑتے۔ مگر (اللہ کی مشیت یہ نہ تھی کہ وہ لوگوں کو جبرن اختلاف سے روکے، اس وجہ سے) انہوں نے باہم اختلاف کیا، پھر کوئی ایمان لایا اور کسی نے کفر کی راہ اختیار کی۔ ہاں، اللہ چاہتا تو وہ ہر گز نہ لڑتے، مگر اللہ جو چاہتا ہے کرتا ہے۔

فیر جب تالوت لشکر لےکر چلا، تو उसنے کہا، “एक दरिया पर अल्लाह की तरफ से तुम्हारी आजमाइश होनेवाली है। जो उसका पानी पिएगा, वह मेरे साथी नहीं। मेरा साथी सिर्फ वह है जो उससे प्यार न बुझाए। हाँ, एक-आध चुल्लू कोई पी ले, तो पी ले।” मगर एक गरोह-कलील के सिवा वे सब उस दरिया से सैराब हुए। फिर जब तालूत और उसके साथी मुसलमान दरिया पार करके आगे बढ़े, तो उन्होंने तालूत

से कह दिया कि आज हममें जालूत और उसके लश्करो का मुकाबला करने की ताकत नहीं है। लेकिन जो लोग यह समझते थे कि उन्हें एक दिन अल्लाह से मिलाना है, उन्होंने कहा, “बारहा ऐसा हुआ है कि एक कलील गरोह अल्लाह ने इज़्ज़न से एक बड़े गरोह पर ग़ालिब आ गया है। अल्लाह सब करनेवालों का साथी है।” और जब वे जातूल और उसके लश्करो के मुकाबले पर निकले, तो उन्होंने दुआ की, “ऐ हमारे रब, हम पर सब का फैज़ान कर, हमारे क़दम जमा दे और इस काफ़िर गरोह पर हमें फतह नसीब कर।” आख़िरकार अल्लाह के इज़्ज़न से उन्होंने काफ़िरो को मार भगाया और दाऊद ने जातूल को क़त्ल कर दिया और अल्लाह ने उसे सल्तनत और हिकमत से नवाज़ा और जिन-जिन चीजों का चाहा, उनको इल्म दिया — अगर इस तरह अल्लाह इनसानों के एक गरोह को दुसरे गारोह के ज़रीए से हटाता न रहता तो ज़मीन का निज़ाम बिगड़ जाता | लेकिन दुनिया के लोगों पर अल्लाह का बड़ा फज़ल है (कि वह इस तरह दफ़ाए-फ़साद का इन्तिज़ाम करता रहता है) | ये अल्लाह की आयात हैं, जो हम ठीक-ठीक तुमको सुना रहे हैं। और ऐ मुहम्मद, तुम यकीनन उन लोगों में से हो जो रसूल बनाकर भेजे गए हैं। ये रसूल (जो हमारी तरफ़ से इनसानों की हिदायत पर मामूर हुए) हमने इनको एक-दूसरे से बढ़-चढ़कर मर्तबे अता किए | इनमें कोई ऐसा था जिससे खुदा खुदा हम-कमाल हुआ। किसी को उसने दुसरी हैसियतों से बलन्द दर्जे दिए, और आख़िर में ईसा इब्न-मरयम को रौशन निशानियाँ अता कीं और रूहे-पाक से उसकी मदद की | अगर अल्लाह चाहता तो मुमकिन न था कि इन रसूलों के बाद जो लोग रौशन निशानियाँ देख चुके थे वे आपस में लड़ते | मगर (अल्लाह

~~~~~

की मशीयत यह न थी कि वह लोगों को जबरन इखतिलाफ से रोके,
इस वजह से) उन्होंने बाहम इखतिलाफ किया | फिर कोई ईमान लाया
और किसी ने कुफ़्र की राह इख्तियार की | हाँ, अल्लाह चाहता, तो वे
हरगिज़ न लड़ते, मगर अल्लाह जो चाहता है, करता है |

~~~~~